

CONTEXT, ABORDARE, ATITUDINE / CONTEXT, APPROACH, ATTITUDE

Teodor BADIU

Lect. dr. arh. / Assist. Prof. PhD Arch., UAUIM

badiuteodor@gmail.com

„Ne-am putea declara mulțumiți dacă locuirea și construirea ar ajunge în sfera a ceea ce este demn de a fi interogată, rămânând astfel ceva ce este demn de a fi gândit.” (Martin Heidegger)

Rezumat

Arhitectura este, de la începuturi până astăzi, într-un continuu proces de acumulări, uneori în pofida, alteori în spiritul normelor tradiționale și a echilibrului identitar. O continua acumulare de concepte noi în domeniul “meșteșugului” și tehnologiei, în acord cu tot ceea ce a fost/este nou în gândirea filozofică, socială, artistică, fac ca acest proces să fie unul complex, ce necesită a fi investigat. Orice intervenție arhitecturală presupune, în mod evident, o transformare, o metamorfozare și o evoluție a spațiului pe care îl invadează, îl modifică, și pe care îl reasează cu alte referințe și în alte raporturi cu existentul și contextul. De felul în care această intervenție se face și dă seamă de evoluția ulterioară a spațiului pe care l-a ocupat, dar și de elementele ce determină această transformare, responsabil este arhitectul. Mai mult, arhitectul va încerca să legitimeze, să găsească, o cale de negociere cu locul.

Insertia urbană este un concept al modernității și de mare importanță în sensul rezolvării optime a intervenției fără a prejudicia spațiul urban constituit. Construcția realizată de arhitect va fi un răspuns la

“We could declare ourselves happy if living and building were to reach the area of what is to be interrogated, thus remaining something worth thinking of” (Martin Heidegger)

Abstract

Architecture is, from its beginnings and until today, in a continuous accumulation process, sometimes in spite and other times in the spirit of traditional norms and identity balance. A continue accumulation of new concepts in the field of “craftsmanship” and technology, consistent to all that was/is new in the philosophic, social and artistic thinking, which makes this process a complex one, which has to be investigated. Any architectural intervention evidently assumes a transformation, a metamorphosis and an evolution of the space it is invading, changing and repositioning with other references and other relations to existing and context. Responsible for the way this intervention is conducted and is aware of the further evolution of the space is occupying but also of the elements determining this transformation is the architect. Moreover, the architect will try to identify, to find a way to negotiate with the space. Urban insertion is a concept of modernity and is of great importance in the meaning of optimally solving the intervention without affecting the urban built space. The construction realized by the architect will be an answer honored by correct organization of the built space,

cererile comunității, un răspuns ce va fi onorat de corecta organizare a spațiului construit, în sensul calității lui sociale și culturale, într-o onestă relație cu contextul. Forma și semnificația obiectului de arhitectură va dezvălui, prin soluțiile funcționale, structurale, tehnologice, legăturile cu contextul, cu locul unde intervenția arhitecturală este propusă. O responsabilă "interogare" a locului, a elementelor ce-l condiționează, a relațiilor ce-l definesc, trebuie făcută și analizată ca parte integrantă a procesului de proiectare. De calitatea și corectitudinea acestui interogatoriu depinde în mare măsură reușita abordării și a optimei atitudini față de context.

Cuvinte cheie: arhitectura, atitudine, context, public, privat, contaminare

Câteva interogații/analize/abordări necesare:

Insertie și context. Am să pornesc destul de abrupt și am să remarc faptul că în cazul unei intervenții în context, locația, cadrul construit, contextul, oricum va fi el denumit, determină amplasarea, forma, funcțiunea și toate cele ce definesc un obiect arhitectural și, în sens invers, la rândul lui, obiectul modifică structura și determină evoluția amplasamentului. Am să mă opresc asupra uneia dintre problemele fundamentale ce preocupă arhitectul în fața unui gest edificator: corecta adecvare a arhitecturii la loc. Nimic mai important, îndrăznesc să afirm! Folosesc sintagma corecta adecvare pentru a accentua pe de o parte importanța gestului, pe de altă parte pentru a elibera arhitectul (arhitectura) de constrângeri inhibitoare și a atenționa, în același timp, asupra libertăților egocentrice nejustificate. Cuvântul corect se raportează la o anumită morală/deontologie profesională, cuvântul adecvat se raportează la un anumit context. Această dublă raportare eliberează și temperează concomitent; prima

within the meaning of its social and cultural quality, in an honest relation with context. The form and meaning of the architecture object will show, through functional, structural and technologic solutions, the connections to the context, with the place the architectural intervention is proposed for. A responsible "interrogation" of the place, of its conditioning elements, of its defining relations must be conducted and analyzed as an integral part of the design process. The success of the approach and of the optimum attitude towards the context depends on the quality and the precision of this interrogation.

Keywords: architecture, attitude, context, public and private space, contamination

Some queries / analyzes / approaches required:

Insertion and context. I will start abruptly and I will note that in case of an intervention in context, the location, the built frame, context or whatever the name is determining the situation, the form, function and all the elements defining an architectural object and, backwards, in turn, the object is changing the structure and is determining the evolution of the location. I will stop to one of the fundamental problems troubling the architect when facing an edification gesture: proper adequacy of architecture to a site. Nothing is more important, I dare state! I use the phrase proper adequacy in order to emphasize the importance of the gesture on the one side and in order to free the architect (architecture) from inhibiting constraints and at the same time in order to draw attention to unjustified egocentric liberties on the other hand. The word proper refers to a certain moral / professional deontology, and the word adequate is referring to a certain context. This double reference is at the same time freeing and moderating; the first assumes urbanism philosophies, theories and social and cultural poli-

presupune filozofii, teorii și politici urbanistice, sociale și culturale, în zona cărora arhitectul poate alege și decide, contextul este realitatea de neignorat la care se raportează.

A construi în teritoriu, teritoriu urban în cazul nostru, presupune „a construi locul”, cum se exprimă arhitectul elvețian Mario Bota („building the site”), iar amprenta locului să se „imprime” în forma arhitecturii propuse. Această inscripționare exprimă semnificativ, la niveluri diferite, memoria, cultura și evoluția locului. Sensibila modulare și integrare a elementelor locale în forma construită poate fi soluția corectă pentru un demers de succes. Contextul arhitectural, definit simplu ca teritoriu înconjurător, numit amplasament, oraș etc., este de cele mai multe ori complet hibrid și ambiguu, greu de definit și imprezibil în evoluția ulterioară. Caracterul fluid și schimbător al contextului contemporan, pendulând între autentic și artificial, relativ nou și relativ vechi, urât și armonios, adecvat și inadecvat, locuit și nelocuit, discontinuu sau continuu, se prezintă ca o structură hibridă omniprezentă. Într-un asemenea cadru ambiguu și fluctuant este nevoie ca „producția” arhitecturală să (se) remodeleze (din) semnele și semnificațiile locului. Într-un text scris de Claudia Battaino „Architecture and consistency in the context of contamination”¹ folosește termenul de „contaminare” a arhitecturii, în sensul în care arhitectura - ca artă, ca atitudine în context - trebuie să permită gesturi de „contaminare” în ambele sensuri, cu existentul. Contaminarea noului de existent și contaminarea existentului de gestul înnoitor. Determinări ce vor permite o modelare a arhitecturii noi în direcția identificării și interpretării diversității locale, a stabilirii dialogului, relațiilor și echilibrului în cadrul ei și nu în sensul simplei reproduceri a contextului; o inserție de noi elemente (spații, relații, texturi) ce îmbogățește și

cies in the area of which the architect can choose and decide, and the context is the unignorable reality which they relate to.

To build in territory, urban territory in our case, means “to build the site”, as the Swiss architect Mario Bota says, and the imprint of the site must be “imprinted” in the proposed architecture form. This inscription is expressing, on different levels, the memory, culture and the evolution of the site. The sensitive modulation and integration of the local elements in the built form can be the proper solution for a successful endeavor. The architectural context, simply defined as surrounding territory, called location, city, etc. is most of the times completely hybrid and ambiguous, hard to define and unpredictable in evolution. The fluid and fluctuant character of the contemporary context, oscillating between authentic and artificial, relatively new and relatively old, ugly and balanced, adequate and inadequate, inhabited and uninhabited, discontinuously or continuously, appears as an omnipresent hybrid structure. Under such ambiguous and fluctuating circumstances the architectural “production” must remodel (itself) (from) the signs and the significance of the site. In a text written by Claudia Battaino “Architecture and consistency in the context of contamination”, she uses the phrase “contamination” of architecture, in the meaning in which architecture – as art, as attitude in the context – must allow for “contamination” gestures both ways, with the existing – contamination of the new with the existing and contamination of the existing with the new. These determinations will allow the modeling of the new architecture towards identification and interpretation of the local diversity, towards establishing the dialogue, the relations and the balance within it and not in the meaning of the simple reproduction of the context; an insertion of new elements (spaces, relations, texts)

1 Battaino, Claudia. “On the City”. Turiss Babel, 6 (2015): 134-137

1 Battaino, C., “On the City” in TURRIS BABEL, v. 98, n. 6 (2015)

îmbunătățește existentul și nu face o simplă „altoire” a ceva nou pe un trunchi existent. În divergență cu cele afirmate mai sus, o arhitectură autoreferențială și narcisistă își găsește cu greu locul într-un asemenea context. „Autoreferențială, arhitectura se hrănește în mare parte din glorificarea clientului și din conflictele transgresive cu autoritățile. Excesul de producție în detrimentul comunicării și mai ales în detrimentul evaluării responsabile a consecințelor de putere face ca numeroase din intervențiile de configurare spațială să lase urme adânci și pe termen lung în felul în care arată orașele și satele noastre, în felul în care arătăm noi, în felul în care gândim și simțim, imaginăm, visăm sau fantasmăm.”², afirmă Ciprian Mihali.

Problema inserțiilor urbane este o problemă actuală, și foarte delicată chiar și atunci când nu vorbim neapărat de țesuturi cu valoare arhitecturală, ambientală sau istorică. Este de mare importanță găsirea soluției optime, fără lezarea spațiului urban deja constituit, și care are o valoare activă sau încă potențială pentru oraș în situații extrem de diferite. Întrebările sunt directe dar nu simple: cum să se intervină? de ce să se intervină? în ce fel să se intervină? se poate racorda noua inserție la o structură construită existentă pe care să o integreze neafectându-i valoarea? cum intervenim într-un țesut constituit, racordat la rețelele spațiului cultural – trasee, circulații, puncte de reper, clădiri semnal, clădiri valoroase, elemente valoroase ce țin de atmosfera, factorul social, de comunicare și antropologia locului – fără a strica algoritmul constituit?. Păstrarea continuității orașului, conform și în contextul căruia încă gândim intervențiile arhitecturale, orașul în suita de pateuri urbane extrudate, orașul apropiat sufletului nostru datorită simțului de familiaritate al spațiului și clădirilor, orașul cu cetățeni

which is enriching and improving the existing and is not a mere “engraftment” of something new on an existing stem. In opposition to the above mentioned a self-referential and narcissistic architecture is hardly finding its place in such a context. „Self-referential architecture mainly feeds on client’s glorification and transgression conflicts with the authorities. Excess of production in the detriment of communication and especially in the detriment of responsible assessment of power consequences makes numerous spatial configuration interventions to leave deep and long-term marks on the way our cities and villages look like, on the way we look like, the way we think and feel, imagine, dream or fantasize”², says Ciprian Mihali.

The problem of urban insertions is a current issue and very delicate even when we are not necessarily talking about tissues with architectural, ambient or historic value. Finding the optimum solution is of great importance, without affecting the urban space already built, which has an active or still potential value for the city in extremely different situations. The questions are straight but not simple: how must one intervene? Why must one intervene? In which way must one intervene? Can the new insertion be connected to an already built structure and be integrated without affecting its value? How do we intervene in a built tissue, connected to the networks of the cultural space – tracks, circulations, landmarks, signal buildings, valuable buildings, valuable elements linked to atmosphere, the social, communication factor and to the anthropology of the site – without ruining the existing algorithm? Preserving the continuity of the city, according to and in the context of which we still plan the architectural interventions, the city in the sequence of urban extruded “pies”, the city close to our soul due to the sense of familiarity of space and build-

2 Mihali, Ciprian, “Zilele arhitecturii”. *Dilema veche* 308(2011): 14-15

2 Mihali, Ciprian, text —Zilele arhitecturii 2011, Cluj-Napoca, *Dilema veche* nr.308

care participă la viața socială și culturală a orașului, păstrarea valorilor lui trebuie să fie preocuparea majoră în fața intervențiilor. Inserția arhitectural-urbană presupune umplerea unor spații libere cu clădiri sau numai cu funcțiuni, ce asigură regenerarea unui țesut urban, "...spațiul orașului, sau mai bine spus, spațiul arhitecturii începe prin a face găuri, transformându-se într-un continuu și spongios fluid care face loc schimbării și facilitează întâlnirea participanților"³. Identificând orașul cu o suprapunere de layer de funcțiuni, relații, activități, timp, spațiu și memorii, el devine o încrengătură de rețele suprapuse, mai dense sau mai "relaxate", și în care inserția de arhitectură este menită să realizeze o umplere corectă a spațiului. Acest lucru se poate întâmpla, la limite, prin construcția unei clădiri integrate (prin caracter, expresie, textură) sau, dimpotrivă, sub forma unei construcții manifest ce se află într-un contrast de exprimare cu existentul.

3 Gausa, Manuel; Guallart, Vincente; Muller, Willy; Soriano, Federico; Porras, Fernando; Morales, Jose. *The Metapolis Dictionary of Advanced Architecture*. London: Publishing house Actar, 2003.

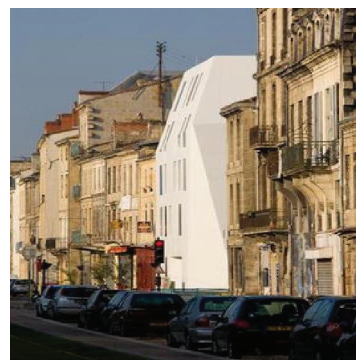

Gymnasium and Town Hall Esplanade,
Chelles, Franța, LAN Architecture
Sursa / Source:

<http://www.archilovers.com/teams/109839/lan-architecture.html#projects>

*ings, the city with citizens taking part to the social and cultural life of it, and the preservation of its values must be the main concern when faced with interventions. The architectural-urban insertion means filling in free spaces with buildings, or only with functions, which is ensuring the regeneration of an urban tissue, "... the city space, or better said the architecture space starts by making holes and transforming into a continuous and porous fluid, which makes room for change and facilitates the meeting of the participants"*³

3 Gausa, Manuel; Guallart, Vincente; Muller, Willy; Soriano, Federico; Porras, Fernando; Morales, Jose. „*The Metapolis Dictionary of Advanced Architecture*”, Publishing house Actar, 2003, London

The Granary Building, Barking, UK Pollard,
Thomas Edwards Architects

Sursa / Source:

<https://www.architectsjournal.co.uk/home/schmidt-hammer-lassen-and-ptc-complete-granary-overhaul/8619320.article>

În ambele cazuri, inserția se suprapune peste existent și va modifica mai mult sau mai puțin cadrul și atmosfera zonei. Noile tendințe în arhitectura contemporană abordează inserarea urbană pe principii noi, legate de ecologie, sustenabilitate, eficiență, multiculturalitate și tradiție, domenii interdisciplinare și de care arhitectul, ca parte a comunității urbane, e dator să țină seama.

Golul. O mică digresiune...pentru că inserția își caută locul într-un spațiu gol - an empty space - poate că este cazul să fie reevaluată și necesitatea umplerii acestui gol. În condițiile unui context urban contemporan, de cele mai multe ori un hibrid artificial supraedificat, dominat de imagini suprapuse, zgomote și obiecte (arhitecturale), asemenea muzicii, contextul are nevoie de pauze și spații între „semne”. Este posibil ca eliberarea spațiilor să fie mai necesară decât umplerea lor. Potențialul, fluiditatea și disponibilitatea (pentru diferite și neașteptate folosințe) spațiilor libere din această structură numită context îndeamnă la o nouă estimare a valorii lor. Asemenea pauzelor dintr-un cântec, spațiile goale pot fi evenimentul, excepția unei continuități saturate. Preocuparea pentru spațiul gol, ca loc al mișcării, surprizei și disponibilității poate conduce către o nouă interpretare contemporană a spațiilor libere din (tre) construcții. Golurile sunt spații schimbătoare, spații surpriză, ușor de „manipulat”, ce pot fi, la momentul potrivit, arătându-și potențialul, convertite în „evenimente” arhitecturale benefice.

By identifying the city with a series of layers of functions, relations, activities, time, space and memories, it becomes a mix of superposed networks, denser or more “relaxed”, in which the architecture insertion is meant to properly fill in the space. This can be achieved, within limitations, by building an integrated building (through character, expression, and texture) or conversely, in form of a manifest building showing a contrast of expression with the existing. In both cases, the insertion is superposed on the existent and will more or less change the frame and atmosphere of the area. The new tendencies in contemporary architecture is approaching urban insertion through new principles, linked to ecology, sustainability, efficiency, multi-culture and tradition, interdisciplinary fields the architect, as part of the urban community, must consider.

The gap. *A small digression ... because the insertion is looking for its place in an empty space, maybe the necessity of filling this gap must be reassessed. Under the conditions of a contemporary urban context, most of the time an artificially erected hybrid, dominated by superposed images, noises and (architectural) objects, like music, the context needs pauses and spaces between “peers”. It is possible that space freeing is more necessary than space filling. The potential, fluidity and availability (for different and unexpected uses) of empty spaces from this structure called context prompts to a new assessment of their value. Like pauses in a song, empty spaces can be the event, the exception of a saturated continuity. The concern for empty space, as space for movement, surprise and availability can lead to a new contemporary interpretation of empty spaces between constructions. Gaps are changing spaces, surprise spaces, easy to “manipulate”, which at the right moment, by showing their potential, can be converted into benefic architectural “events”.*

Insertia în context, edificarea în cadru construit, se poate materializa în practici și procese diferite. Suprapunere, adăugare, alăturare, completare, modelare, sunt doar câteva moduri de “umplere” a spațiilor goale din țesutul urban. Prin acțiuni fizice de demolare sau recuperare, de revitalizare, conversie sau reconstrucție, spațiile interstițiale urbane supuse transformării vor fi condiționate de context și de o atitudine față de context.

Contextul ca parte a spațiului public și inserția ca acțiune privată și creatoare de spațiu privat. Un aspect important al trinomului context-inserție-atitudine: ceea ce există, contextul, este recunoscut de comunitate, aparține orașului, este cel puțin la nivelul imaginii și al percepției un bun public. Intervenția, noul implant, este de cele mai multe ori materializarea unui interes privat, și integrarea ei în spațiul public poate fi motiv de tensiune și conflict. În capitolul II al cărții „Condiția umană”⁴, Hannah Arendt tratează chestiunea domeniului public și a celui privat. Cele două domenii sunt analizate social și politic, în evoluția lor istorică și poate mai puțin ca spațiu de manifestare al acestora. Referindu-se la domeniul public, mai precis la termenul „public”, autoarea face de la început o distincție importantă între două aspecte ce definesc termenul: primul fenomen este legat de faptul că tot ce este prezent în spațiul public poate fi privit și auzit de toată lumea, având în același timp parte de o maximă publicitate, mai mult decât atât, ceea ce se arată, adică este văzut și auzit, este realitatea. Pentru a înțelege mai bine acest fenomen al prezenței în public, Arendt ne vorbește, în opoziție, de teritoriul vieții noastre intime: oricât de importante și intense ar fi sentimentele noastre, legate de iubire sau de experiența unei

Insertion in context, erection within a built frame can be materialized in different practices and processes. Superposition, addition, annexation, integration and modeling are but a few solutions for “filling in” empty spaces of the urban tissue. Through physical actions of demolition or recovery, revitalization, conversion or reconstruction the urban interstitial spaces undergoing transformation will be conditioned by context and the attitude towards context.

Context as a part of the public space and insertion as private action and private space creation action. An important aspect of the trinomial context-insertion-attitude: what is there, the context, is acknowledged by the community, it belongs to the city and, at least on an image and perception level is a public asset. The intervention, the new implant is most of the times the materialization of a private interest and its integration in the public space can be a reason of tension and conflict. In chapter II of the book “Human Condition”⁴, Hannah Arendt is covering the subject of public and private domain. The two domains are socially and politically analyzed in their historic evolution and maybe less as space for their manifestation. Referring to the public domain, to be more precise to the word “public”, the author is separating from the start the two aspects defining the word: the first phenomenon is linked to the fact that all that is present in the public space can be seen and heard by everybody, having at the same time maximum publicity, an more than that, what is shown, meaning what is seen and heard is reality. In order to better understand this phenomenon of public presence, Arendt talks in opposition about the territory of our private life: no matter how important and intense our feelings are, regarding love or the experience of a physical pain, they

⁴ Arendt, Hannah, *Condiția umană*, (Cluj: Idea Design & Print, 2007), 33-34

⁴ Arendt, Hannah, „Human Condition”, Publishing house Idea Design & Print, Cluj 2007

suferințe fizice, ele rămân subiective și îndepărtate de lumea exterioară a lucrurilor, a oamenilor, nu își fac în nici un fel apariția. Interferența acestor două lumi, afirmă Arendt, s-ar afla în zona în care sentimentele ies la iveală în spațiul public, dezindividualizate, transformate. O astfel de zonă poate fi domeniul artistic sau cel al confesiunii. Un al doilea aspect la care se referă termenul „public”, spune Arendt, este lumea însăși, în măsura în care ne este comună nouă tuturor și nu este locul pe care îl deținem în mod privat. O lume care este mai mult decât natura din jurul nostru, este lumea „artificialului uman”, a produsului mâinilor noastre. Este masa pentru cei așezați în jurul ei, domeniul comun ce îi leagă și în același timp îi separă. „Domeniul public, ca lume comună - spune Arendt - ne strânge pe toți laolaltă și totuși ne împiedică,..., să cădem unii peste alții” și continuă: „dacă este ca lumea să cuprindă un spațiu public, acesta nu poate fi edificat pentru o singură generație și planificat doar pentru cei vii; el trebuie să depășească durata de viață a oamenilor muritori. (...) este ceea ce avem în comun nu numai cu cei ce trăiesc deodată cu noi, ci, de asemenea, cu cei ce au fost aici înaintea noastră și cu cei ce vor veni după noi”⁵. Importanța de a fi în spațiul public, de a fi văzut și auzit, vine din percepția diferită a celor ce, fiecare la rândul lui, stau într-o poziție diferită. Astfel, deși lumea comună este locul comun de întâlnire al tuturor, fiecare ocupă un loc ce nu poate coincide cu al altuia. În aceste condiții, Hannah Arendt atrage atenția că sfârșitul spațiului comun vine în momentul când el este văzut dintr-o singură perspectivă, sub un singur aspect, indiferent de subiectivitatea, de poziția diferită pe care o are fiecare în parte. Semnificația termenului „privat” este analizată în primă instanță în raport cu înțelesurile domeniului public. Spațiul privat nu poate exista în absența

remain subjective and away from the exterior world of the things and of the people, they do not emerge in any way. The interference of these two worlds, says Arendt, might be in the area in which feelings emerge in the public space, de-individualized, transformed. Such an area can be the artistic or confession domain. A second aspect to which the word “public” refers, says Arendt, is the world itself, common to all of us and not the place we privately possess. A world which is more than the nature surrounding us, the world of the “human artificial”, of the product of our hands. Is the table for those sitting around it, the common ground connecting and at the same time separating them. “Public domain, as common world – says Arendt – is bringing us all together and still preventing us, ..., to fall over each other” and she continues: “if the world should have a public space, this cannot be built for one generation and only planned for the living ones; it has to exceed the life span of the mortal people. (...) is what we have in common not only with the ones living at the same time with us, but also with the ones here before us and the ones who will be here after us”⁵. The importance of being in the public space, to be seen and heard comes from the different perception of those who stand in a different position. Thus, although the common world is the common place of meeting of everybody, everyone occupies a spot which can not coincide with someone else’s spot. Under these conditions, Hannah Arendt remarks that the end of the common space comes when it is seen from one perspective only, under one aspect, regardless of the subjectivity, different position of everyone. The meaning of the word “private” is analyzed first in relation to the meanings of the public domain. The private space cannot exist without the public space. A life lived absolutely privately, in the absence of others, is impossible. An entirely private life means ultimately deprivation of

5 Ibidem, pag.50

5 Ibidem, p.50

spațiului public. O viață trăită în mod absolut privat, în absența celorlalți, este imposibilă. O viață în întregime privată înseamnă, în ultimă instanță privarea de realitatea de a fi văzut și auzit. La cealaltă extremă, ne aflăm în situația aproximativă a societății de azi unde societatea de masă distruge domeniul privat, privându-i pe oameni nu numai de locul lor în lume, ci și de casa lor privată, unde altădată se simțeau la adăpost de lume parte în momentul când cuvântul „privat” este pus în legătură cu proprietatea, proprietatea privată fiind un element important pentru sistemul politic, el își pierde ceva din opoziția față de domeniul public în general. Asocierea domeniului privat cu proprietatea nuanțează relația „privat- public”, în sensul că a fi proprietar înseamnă a avea loc într-o anumită parte a lumii și a alcătui astfel împreună cu ceilalți domeniul public. Arendt merge mai departe cu nuanțarea, afirmând că „înfățișarea exterioară a proprietății, granița ei prin care își face simțită prezența în exterior, este importantă pentru domeniul public și nu zona ținută ascuns și ocrotită a proprietății”⁶. Așadar, proprietatea privată devine o condiție de acceptare în spațiul public, mai mult, „a nu avea nici un loc care să-ti aparțină în chip propriu (ca sclavul) înseamnă a înceta de a mai fi uman”⁷.

Chiar dacă Hannah Arendt analizează relația privat-public, așa cum parțial am prezentat-o mi sus, în spațiul social-politic, cred că în termeni asemănători putem aborda relația inserție-context în domeniul arhitecturii. Contextul există, este public, este cunoscut, ceea ce urmează a fi implantat, și urmează a deveni context, se află încă în faza studiului și analizei private a arhitectului. Mai mult, imaginea exterioară a noii construcții intră automat în zona publică și evident devine cadru construit. Contextul este în mare parte

the reality of being seen and heard. On the other extreme, there is the approximate situation of the present society, where mass society is destroying the private domain, depriving people not only from their place in the world but also from their private home, where they used to feel sheltered from the world, partly when the word “private” is connected to property, private property being an important element for the political system. But it is losing something from the opposition towards the public domain in general. The association of the private domain with the property is grading the relationship “private – public”, in the meaning that being owner means having space in some part of the world and thus building together with the others the public domain. Arendt goes further with gradation, stating that “the exterior appearance of property, its borders through which it is perceived on the outside, are important for the public domain and not the area kept hidden and guarded of the property”⁶. So the private property becomes an acceptance condition in the public space, and moreover, “not having a place of your own (like the slave) means ceasing to be human”⁷.

Even if Hannah Arendt is analyzing the private-public relation, as partially presented above, in the social-political space, I think we can similarly approach the insertion-context relation in the field of architecture. The context exists, is public, known, and what will be implanted and what will become context is still a study and an analysis of the architect. Moreover, the exterior image of the new construction automatically enters the public area and evidently becomes a build frame. The context is mainly a sum of private spaces and individual perceptions, a public space gathering and separating at the same time. The relation between context and insertion has in common with the public-private binomial

6 *Ibidem*, pag.52

7 *Ibidem*, pag.52

6 *Ibidem*, p.52

7 *Ibidem*, p.52

o sumă de spații private și de percepții individuale, un spațiu public ce adună și separă în același timp. Relația context-insertie are în comun cu binomul public-privat interdependența, imposibilitatea existenței unuia în lipsa celuilalt. În ce privește statutul proprietății asupra locului, asupra terenului supus intervenției, acesta poate modifica esențial atitudinea față de loc și context. În mod diferit dacă asociem domeniul privat cu proprietatea particulară sau dacă domeniul privat, locul pe care construim, este asociat cu spațiul public, cu contextul a cărui parte devine. A fost nevoie de aceste precizări, legate de raporturile context-insertie și public-privat, pentru a putea aborda cu o deschidere mai largă capitolul următor.

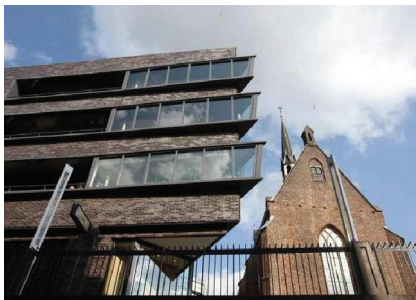
Context și atitudine. Dacă asociem orașul cu conceptul de palimpsest, el este în esență o stratificare de „structuri”, o „sedimentare” geologică de „texte” diferite care îl compun, și în acest cadru se pune problema atitudinii și acțiunii pe care o avem asupra „scrierii” lui. Confruntându-se cu schimbările modernității, răspunzând la provocările dezvoltării și evoluției societății, atitudinea arhitectului față de patrimoniul existent se încadrează, schematizând cumva, probabil cel puțin într-una din următoarele situații:

- „modernă”, care evidențiază completa rupere față de trecut, atitudine exprimată prin geometria construcției, prin materialele puse în operă, prin stil și caracter (nu neapărat toate deodată) și manifestând totala distanțare de un existent considerat desuet și inadecvat, ancorându-se într-un prezent ce îl reprezintă, în acord cu societatea din care face parte. Intervenția reprezintă exclusiv o imagine a „timpurilor noastre”, „textul” nou se impune și desființează „scriitura veche”.
- nuanțată, în care noul obiect de arhitectură completează sau corectează parțial contextul, evidențiind contradicția dintre discursul contemporan și cel vechi, fără a-l nega neapărat, fiind chiar în căutarea unor semnificații noi ale „straturilor” vechi.

the interdependence, the impossibility of one's existence without the other one. Regarding the statute of the property in relation to the place, the plot undergoing the intervention, this can essentially modify the attitude towards place ad context. In a different way, if we associate the private domain to the private property or if the private domain, the place we build on is associated with the public space, with the context to which will belong. These specifications regarding the relations context-insertion and public-private were needed in order to be able to approach more openly the next chapter.

Context and attitude. *If we associate the city with the concept of palimpsest, it is essentially a stratification of “structures”, a geologic “sedimentation” of different “texts” composing it, and within this frame one raises the problem of the attitude and action we have over its “composition”. Faced with the changes of modernity and answering to the challenges of society's development and evolution, the attitude of the architect towards the existing patrimony falls probably at least in one of the following situations if we somehow generalize:*

- *A “modern” attitude, highlighting a complete severance from the past, an attitude expressed through the geometry of the construction, through the materials used, through the style and character (not necessarily all at once) and manifesting total distancing from a dated and inadequate existing space, anchored in a representative present, according to the society it belongs to. The intervention exclusively represents an image of “our time”, and the new “text” is commanding and is abolishing the “old writing”.*
- *A nuanced attitude, in which the new architecture object is completing or partially correcting the context, highlighting the contradiction between contemporary and old speech, without necessarily denying it, in search of new meanings for the old “layers”.*

**Seeko'o Hotel, Bordeaux, Franța,
Atelier d'architecture King Kong**

Sursa / Source:

[http://www.archdaily.com/office/
atelier-d-architecture-king-kong](http://www.archdaily.com/office/atelier-d-architecture-king-kong)

**Haarlemmerbuurt, Amsterdam, Olanda,
Claus & Kaan Architects**

Sursa / Source:

[http://blog.buildllc.com/2012/11/
giving-thanks-to-our-influencers](http://blog.buildllc.com/2012/11/giving-thanks-to-our-influencers)

- postmodernistă, foarte atentă la calitatea arhitecturii existente și la semnificația celei noi, schimbând uneori sensul, folosind limbaje noi, pentru a provoca percepții inedite asupra contextului.

- *The post-modern attitude, very careful to the quality of the existing architecture and to the meaning of the new one, sometimes changing the sense, using new languages in order to generate novel perceptions over the context.*

**Domkyrkoforum - Cathedral Forum, Lund, Suedia,
Carmen Izquiero**

Sursa / Source:

[http://www.koperinarchitectuur.nl/
pagina=over_denis_aurubis](http://www.koperinarchitectuur.nl/pagina=over_denis_aurubis)

**Rooftop-remodeling Falkestrasse, Viena, Austria,
Coop Himmelblau, Wolf D. Prix**

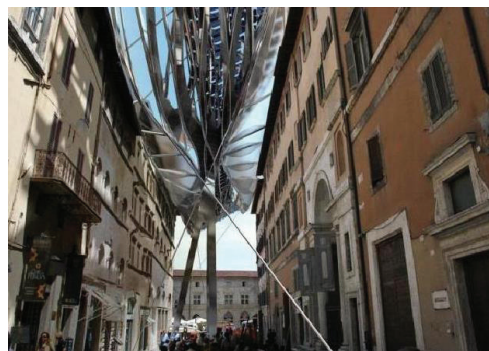
Sursa / Source:

[http://www.ntticc.or.jp/en/feature/2009/
CoopHimmelblau/profile.html](http://www.ntticc.or.jp/en/feature/2009/CoopHimmelblau/profile.html)

- tradiționalistă care acceptă necritic, conservă și imită cadrul construit, păstrând semnificațiile inițiale, în respect total față de existent, indiferent de calitatea lui, și anulând în parte avantajele pe care modernitatea le oferă, optând pentru intervenții minimale.
- intertextualistă care șterge sau evidențiază „texte” vechi, în ideea suprapunerii, suprascrierii, în intenția destructurării și evidențierii imposibilității contemporane de a mai reclădi sensurile inițiale ale cadrului existent.

- *A traditionalist attitude which is non-critically accepting, preserving and imitating the built frame, keeping the initial meanings, showing total respect for the existent, regardless of its quality and partly annulling the advantages offered by modernity, opting for minimal interventions.*
- *An inter-textual attitude which is erasing or highlighting old “texts”, for the purpose of superimposing, over-writing, with the intention to de-structure and highlight the contemporary impossibility to rebuild the initial directions of the existing frame.*

Energy-roof, Perugia, Italia, Coop Himmelblau

Sursa / Source: <http://inhabitat.com/serpentine-solar-roof-rises-over-perugia-italy/coop-himmelblau-energy-roof-4>

Între aceste atitudini, prezentate cumva la limită, arhitecții s-au manifestat diferit și nuanțat; au balansat în funcție de mode, curente, experiență acumulată etc. În extremis, orice variantă conduce la soluții simpliste, nenuanțate, lipsite de subtilitate și care în timp s-au dovedit nesatisfăcătoare. Soluția optimă pare a fi cea care „argumentează” demersul îndrumat de identitatea, caracterul și valoarea patrimonială (arhitecturală, culturală, socială) a locului și determinată în aceeași măsură de crezul, inspirația și abilitatea arhitectului.

Between all of these attitudes, somehow presented on the limits, the architects have manifested differently and nuanced; they have balanced depending on fashion, currents, gathered experience, etc. On extremes, any version leads to simplistic solutions, not nuanced, lacking subtlety and which in time proved to be unsatisfactory. The optimum solution appears to be the one “arguing” the endeavor guided by identity, character and patrimonial (architectural, cultural, social) value of the site and equally determined by the creed, inspiration and ability of the architect.

Contextul este cel care trebuie să îndemne la alegerea atitudinii adecvate, arhitectura propusă, mai mult sau mai puțin relaționată cu vecinătățile, cu contextul în general, va fi rezultatul unei evaluări critice a caracterului și specificului zonei. Îndrăznesc să enumăr câteva „obligatii” în sensul realizării acestui deziderat, fără a inhiba tendințe de orientare într-un sens sau altul:

- o bună relaționare cu geografia locului pentru o corectă așezare pe teren;
- o fericită așezare în tiparul locului, în relație cu evoluția traseelor regulatoare;
- respectarea și accentuarea punctelor de perspectivă importante;
- respectarea scării locului, a înălțimilor și a gabaritelor vecinătăților;
- corecta echilibrare a delicatului raport public-privat;
- alegerea potrivită a materialelor și a tehnologiilor de punere în operă;
- crearea de noi perspective, de suprapuneri interesante ce pot îmbogăți din punct de vedere vizual amplasamentul.

În mod evident, enumerarea poate fi extinsă, dar repet, acestea sunt (în demersul prezentat în acest articol) doar câteva premise ale unei intervenții reușite. De asemenea, un set minimal de întrebări trebuie să însoțească demersul propus: Dacă inserția va genera conflict sau diversitate? În comunitate, în spațiul urban? Va fi acceptată sau dezavuată și de ce? Va aduce aportul de calitate și valoare urbană scontat? Care este limita și permisivitatea contextului la inserții de acest gen? Va atrage sau va respinge? Oamenii care populează zona, locuiesc sau vizitează, vor fi atrași de arhitectura spațiului sau de activitățile desfășurate? Răspunsurile la aceste întrebări pot genera sensuri, atitudini, direcții de dezvoltare a unui cadru urban. Atitudinea față de context este cea care va genera reacțiile comunității, reacții ce vor însoți acest gest în timp și care, în mare măsură, validează sau nu reușita demersului.

The context is the one to prompt to choosing the adequate attitude, the proposed architecture, more or less relating to vicinities, with context in general, and it will be the result of a critical assessment of character and area specificity. I will dare list a few “obligations” in the meaning of realizing this challenge, without inhibiting the orientation trends to one direction or another:

- *Good relation with the site’s geography for a proper location on the plot;*
- *Fortunate location within the site’s shape in relation to the evolution of the regulation lines;*
- *Observing and emphasizing the important perspective points;*
- *Observing the scale of the site, the heights and sized of the vicinities;*
- *Correct balance of the delicate public-private relation;*
- *Correct choice of building materials and technologies;*
- *Creation of new perspectives, interesting overlapping which can visually enrich the location.*

The list can evidently be longer but I repeat, these are (within the challenge presented in this article) only a few prerequisites of a successful intervention. A minimum set of questions must also accompany the proposed challenge: If the insertion will generate conflict or diversity? In community or in the urban space? Will it be accepted or disavowed and why? Will it contribute with the expected quality and urban value? What is the limit and permissiveness of the context to insertions of this kind? Will it attract or repel? The people populating the area, living or visiting, will be attracted by the space architecture or by the developed activities? All these and more interrogations can give birth to a sense, an attitude, and an urban architectural direction towards the urban frame. Attitude towards context is the one generating the community’s reactions, which will accompany this gesture in time and which largely validates or invalidates the success of the endeavor.

Spre o înțelegere corectă a acestui binom context-atitudine, am să aduc în atenție un exemplu de atitudini „beligerante” ce-și desfășoară lupta în spațiul urban contemporan: contextualismul și anti-contextualismul. Contextualismul afirmă atitudinea recuperatorie și reabilitantă a intervenției arhitecturale cu țesutul urban existent, la niveluri diferite, de imagine, culturale, istorice, sociale. Arhitectul Cosmin Caciuc afirma într-una din cărțile sale: „Contextualismul reprezintă pentru arhitectură și urbanism atitudinea recuperatorie și reabilitantă de relaționare a intervenției noi cu țesutul urban / peisajul urban existent la niveluri complexe formal-vizuale, sociale, psihologice, culturale, istorice și tehnice (...), este o formă hibridă de intervenție care încearcă să rezolve dilema orașului contemporan în scopul de a-l face o formă viabilă de locuire pentru viitor, sub forma reconcilierii dintre ideile tradiționale și cele moderne”⁸ și, adaug eu, el presupune rezolvarea conciliantă a problemelor spațiului urban contemporan legate de contradicția aparent insolubilă dintre modernitate și tradiție. De asemenea, contextualismul propune o modificare și transformare a contextului urban prin valorizarea existentului, și nu prin simpla copiere, imitare sau mimare a lui. În eseu, „Heidegger s Thinking of Architecture”, Christian Norberg Schulz afirmă că arhitectura și contextul sunt interdependente. Locul este un lucru concret și este articulat printr-o dublă configurație gestalt-istă. În ultimă instanță contextualismul poate fi și o pledoarie pentru „o arhitectură a cotidianului, generică, anonimă, domestică, ce permite ritualurile vieții cotidiene dar nu le impune”.

Vorbind despre context ca o stare, un dat, ce menține și întreține „prezența”, status-quo-ul, adversarii contextualismului „deschid drumul critic pentru a ac-

In order to correctly understand this context-attitude binomial, I will bring to attention an example of “beligerent” attitudes, conducting their battle in the urban contemporary space: contextualism and anti-contextualism. Contextualism asserts the recovery and rehabilitation attitude of the architecture intervention with the existing urban tissue, on different levels – image, cultural, historic, and social level. The architect Cosmin Caciuc asserts in one of his books that: “Contextualism is for architecture and urbanism the recovery and rehabilitation attitude for building a relation between the new intervention and the existing urban tissue / landscape on complex formal-visual, social, psychological, cultural, historic and technical levels (...), is a hybrid intervention form which is trying to solve the contemporary city dilemma with the purpose of obtaining a viable living form for the future in form of reconciliation between traditional and modern ideas”⁸ and I add, he assumes the reconciliatory solving of the contemporary urban space problems linked to the contradiction apparently hopeless between modernity and tradition. Contextualism is also proposing a change and transformation of the urban context through valorization of the existent and not by mere copying, imitation or miming it. In the essay “Heidegger’s Thinking of Architecture”, Christian Norberg-Schulz asserts that architecture and context are interdependent. The site is a material thing and is articulated through a double gestalt configuration. Ultimately contextualism can also be an advocacy of “architecture of the everyday, generic, anonymous, and domestic which is allowing the rituals of the daily life without imposing them.

Speaking about context as a state, a given maintaining and preserving the “presence”, the status-quo, the adversaries of contextualism “are opening the critic way

8 Caciuc, Cosmin, *Supra-teoretizarea arhitecturii*, București: Editura Paideia 2007, p. 147-148

8 Caciuc, Cosmin, „Supra-theorization of the architecture”, Publishing house Paideia 2007, p. 147-148

cepta devastarea ca o stare de fapt a realității urbane, stimulând curajul de a altera mai departe orașul. (cuvinte ca devastare, alterare au o încărcătură semantică intenționat negativă, urmare a preconditionării metafizic-morale a limbajului. De fapt deconstrucția începe cu propriul nostru limbaj și cu punerea în criză a status quo ului prezent). Anti-conetextualismul este o atitudine în care arhitectura devine un mediu de expansiune a vitalității” afirmă Coop Himmelblau. În viziunea anti-contextualiștilor, moștenirea clasică a arhitecturii nu mai poate constitui o preconditionare a demersului proiectului și a interpretării lui, având în vedere de evoluția cunoașterii de azi.

„Ne putem despărți de tradiție prin dislocare, dezbinare sau desfacere, nu numai prin mutarea obiectelor dintr-o poziție canonică confortabilă într-o alta, eretică și critică, ci și printr-o eliberare artistică în direcția unui evantai de forțe divergente care pulverizează obiectul”. În mod evident această tendință este susținută și dinspre zona tuturor experimentelor și „ismelor” artelor plastice. „Anti-contextualismul propune o intervenție fără nostalgie post-modernă sau dorință modernă de a face tabula-rasa situl existent, ce se eliberează de teorii preconcepute sau dogme auto-induse, cultivându-și o nouă sensibilitate pentru calitățile mediului înconjurător”⁹, afirmă un alt important arhitect, Rem Koolhaas. Tot el susține că interesul în mod exclusiv asupra cadrului orașului ratează confruntarea cu o nouă dinamică urbană ce oferă și alte posibilități de explorare, exploatare și investigare. Am adus aceste exemple, poziții contradictorii, pentru a evidenția importanța gestului definitoriu pentru arhitectul contemporan și anume atitudinea față de contextul spațiului urban.

in order to accept devastation as a fact of urban reality, stimulating the courage of further altering the city (words as devastation and altering have a intentionally negative semantic weight, following the metaphysic-moral preconditioning of the language. In fact deconstruction begins with our own language and with placing the status-quo in crisis). Anti-contextualism is an attitude in which architecture becomes an expansion medium for vitality” says Coop Himmelblau. In the vision of anti-contextualism adepts the classic architecture heritage can no longer be a pre-conditioning of the project and its interpretation, given the present knowledge evolution. “We can part with tradition by dislocation, split or dissolution, not only by moving objects from a comfortable canonic position to a heretic and critical one, but also by artistic emancipation in the direction of a bundle of divergent forces pulverizing the object”. This trend is evidently supported also from the area of all experiments and “isms” of the imitative arts. “Anti-contextualism proposes an intervention without the port-modern nostalgia or the modern wish to level the existing site, which is freeing from preconceived theories or self-induced dogmas, cultivating a new sensitivity for the qualities of the environment”⁹, asserts another important architect, Rem Koolhaas. He is also asserting that the interest exclusively directed to the city frame is throwing away the confrontation with new urban dynamics which is offering other possibilities for exploration, exploitation and investigation. I gave these examples and conflicting positions in order to highlight the importance of the defining gesture for the contemporary architect, which is the attitude towards the context of the urban space.

⁹ Koolhaas, Rem și Mau, Bruce, S,M,L,X, (New Zork: Monacellii Press, 1995), p.67

⁹ Koolhaas, Rem și Mau, Bruce, S,M,L,X, (New Zork: Monacellii Press, 1995), p.67

Interactivitate. În final, câteva cuvinte despre conceptul de interactivitate; asta pentru că atitudinea față de loc, calitatea și adecvarea ei, vine din capacitatea de descifrare a domeniilor ce interacționează în spațiul urban, și a modului în care aceste procese au loc. Mai mult, domeniul arhitecturii se relaționează complex cu alte domenii contemporane de ultimă generație (ex. sisteme comunicaționale, tehnologie informațională, etc.). Interactivitatea, concept actual în multe alte domenii, devine în domeniul arhitecturii un catalizator, un element provocator, poate genera gesturi arhitecturale inedite. Multe din exprimările arhitecturale contemporane în țesuturi urbane configurate evidențiază preocuparea pentru relaționarea la diferite niveluri atât cu contextul cât și cu noile tehnologii, cu noile forme de limbaj, hipertextual spre exemplu, ce favorizează „metafora sculptural arhitecturală. Construcțiile contemporane ar trebui să urmeze forma locului, interconectând spațiile deschise exterioare cu golurile și spațiile interioare, să creeze o relație vitală între clădire și vecinătăți, și mai mult, o rețea de conexiuni între formă și funcțiune, materiale și volum, între cadrul urban și conformarea construcției, într-un mod organic, natural în niciun caz mecanic, artificial. Diferitele componente ce creează arhitectura, în relația lor cu existentul construit, cu spațialitatea, expresivitatea și funcționalitatea obiectului arhitectural, funcționează ca un sistem independent de ecuații, însă în baza aceluiași algoritm, diferit totuși de la un amplasament la altul. Toate acestea în încercarea adecvării la context, a căutării esteticului, funcționalului, a structurii potrivite, ca mod de a vedea, interpreta și edifica.

Interactivity. In the end, a few words on the interactivity concept; and this because the attitude towards the site, its quality and adequacy come from the ability to decipher the domains interacting within the urban space and from the way these processes occur. Moreover, the architecture field complexly relates to other contemporary last generation domains (e.g. communication systems, information technology, etc.). Interactivity, a concept which is present in many other fields becomes within the architecture field a catalyst, a provocative element, and it can generate new architectural gestures. Many of the contemporary architectural expressions in configured urban tissues show the concern for relation building on different levels, with the context and also with the new technologies, with the new language forms, hyper-textual for example, favoring the architectural sculptural metaphor. Contemporary buildings should follow the shape of the site, inter-connecting exterior open spaces with gaps and interior spaces and to create a vital relation between building and vicinities, and more, a network of connections between form and function, materials and volume, between urban frame and building adequacy, in an organic, natural way ad not a mechanical, artificial one. The different components of the architecture, in their relation to the built existing space, with spatiality, expressivity and functionality of the architectural object function as a system independent from equations, but based on the same algorithm, different though from one location to another. All these by trying to adapt to the context, searching for the esthetic, functional, adequate structure as a way to see, interpret and build.

Bibliografie / Bibliography

- ARENDT, Hannah, *Condiția umană*, Cluj, Idea Design & Print, 2007
BACHELARD, Gaston. *Poetica spațiului*. Traducere Irina Bădescu. Pitești: Paralela 45, 2003
BATTAINO, Claudia. „On the City”, *Turiss Babel*, 6 (2015): 134-137
CACIUC, Cosmin, *Supra-teoretizarea arhitecturii*, București: Editura Paideia, 2007
GAUSA, Manuel; GUALLART, Vincente; MULLER, Willy; SORIANO, Federico; PORRAS, Fernando; KOOLHAAS, Rem, MAU, Bruce, *S,M,L,X*, New York: Monaceli Press, 1995
MORALES, Jose. *The Metapolis Dictionary of Advanced Architecture*. London: Publishing house Actar, 2003.
MIHALI, Ciprian, „Zilele arhitecturii”. *Dilema veche* 308(2011): 14-15